

СЛУЖБА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ СТРАНАКА

На основу члана 10. став (1) Закона о финансирању политичких странака („Службени гласник БиХ“, број: 95/12 и 41/16), члана 25. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака („Службени гласник БиХ“, број: 96/13, 89/16 и 5/22) и члана 12. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака („Службени гласник БиХ“, број: 103/08 и 5/22), издајем

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРЕГЛЕДУ ГОДИШЊЕГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2021. ГОДИНУ НАРОДНОГ ДЕМОКРАТСКОГ ПОКРЕТА

Број: 03-07-6-421/22
Сарајево, 18.03.2024. године

САДРЖАЈ

МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
1. УВОД	4
2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ.....	4
3. ОПИС ПРЕГЛЕДА И КОНТРОЛЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА.....	4
Предмет прегледа и контроле	4
Циљ прегледа и контроле	5
Обим прегледа и контроле.....	5
4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ.....	5
5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ.....	5
5.1 НАЛАЗИ	5
5.2 ПРЕПОРУКЕ	9

МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

Служба за ревизију финансирања политичких странака је извршила преглед годишњег финансијског извјештаја Народног демократског покрета за 2021. годину.

Руководство политичке странке је одговорно за финансијске извјештаје, поступање странке у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака, те успостављање ефикасног система интерних контрола.

Преглед смо обавили у складу са ревизијским стандардима примјењивим на ангажману у прегледу. Ови стандарди захтијевају да планирамо и извршимо преглед да би добили умјерену поузданост да странка није значајно кршила одредбе Закона о финансирању политичких странака.

Преглед је ограничен на контролу годишњег финансијског извјештаја политичке странке и примјену аналитичких процедура на подацима из финансијских извјештаја, па према томе не обезбјеђују поузданост која би се добила извршеном ревизијом у просторијама странке.

Прегледом годишњег финансијског извјештаја за 2021. годину, утврђено је да је Народни демократски покрет прекршио одредбе члана 4. став (1), члана 5. став (4), члана 8. став (4), члана 11. став (1) и члана 12. став (1) и став (4) Закона о финансирању политичких странака.

На основу нашег прегледа, односно контроле финансијског извјештаја, осим горње напомене, нисмо запазили ништа значајно што би указало на недостатке у финансијском извјештају или на финансирање ове политичке странке супротно одредбама Закона о финансирању политичких странака.

1. УВОД

Служба за ревизију финансирања политичких странака (у даљем тексту: Служба за ревизију) је извршила преглед годишњег финансијског извјештаја Народног демократског покрета за 2021. годину.

Преглед и контрола финансијског извјештаја су проведени у складу са чланом 25. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и чланом 2. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака.

Због чињенице да није обављена ревизија у просторијама политичке странке, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке не буду откривене.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја Народни демократски покрет се финансирао из сљедећих извора:

Р/Б	Извори финансирања	Износ	Структура
		(КМ)	(%)
1.	Чланарина	7.876,00	2,22
2.	Прилози физичких лица (3-а)	28.770,00	8,12
3.	Прилози правних лица (3-б)	3.000,00	0,85
4.	Приходи од имовине (3-ц)	0,00	0,00
5.	Приходи од добити предузећа у власништву политичке странке (3-д)	0,00	0,00
6.	Приходи од поклона (3-е)	16.801,00	4,74
7.	Приходи из буџета (3-ф)	297.810,00	84,07
8.	Приходи од пропаганде (3-г)	0,00	0,00
I	Укупни приходи (1-8)	354.257,00	100,00
II	Остали приходи и друго	0,00	0,00
	Извори финансирања (I+II)	354.257,00	100,00

У годишњем финансијском извјештају странка је исказала расходе у износу од 334.443,00 КМ.

2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ

Назив политичке странке је Народни демократски покрет. Скраћени назив странке је НДП.

Народни демократски покрет је уписан у регистар код Основног суда у Бањој Луци рјешењем број: Рп-3/13 од 08.10.2013. године.

Сједиште политичке странке је у Бањој Луци, улица Краља Петра I Карађорђевића бр. 111.

Лице овлаштено за заступање странке је Драган Чавић, предсједник странке.

Лице овлаштено за подношење финансијских извјештаја за 2021. годину је Свјетлана Сегић.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја за 2021. годину, организациону структуру Народног демократског покрета чине:

- НДП-Бања Лука и
- 33 општинска одбора.

3. ОПИС ПРЕГЛЕДА И КОНТРОЛЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА

Предмет прегледа и контроле је годишњи финансијски извјештај Народног демократског покрета за 2021. годину.

Циљ прегледа и контроле је да ревизор на бази финансијског извјештаја покуша да установи да ли је политичка странка у извјештајном периоду поступала у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака. Уколико ревизор на бази контроле финансијског извјештаја утврди одређена кршења наведених закона, оцјењује да ли је потребно извршити ревизију у просторијама странке да би могао изразити мишљење о томе да ли се странка финансира у складу са Законом о финансирању политичких странака.

Обим прегледа и контроле финансијских извјештаја Народног демократског покрета обухвата контролу и провођење аналитичких процедура ради утврђивања усклађености података које је странка исказала у финансијском извјештају са одредбама Закона о финансирању политичких странака, односно усклађености извора финансирања и начина трошења средстава.

4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ

Преглед и контрола финансијских извјештаја Народног демократског покрета извршени су у периоду од 2014. до 2020. године, након којих су издати извјештаји са мишљењем ревизора, налазима и препорукама ревизије.

Након извршеног прегледа годишњег финансијског извјештаја за 2020. годину, издат је извјештај о прегледу са мишљењем ревизора, налазима и препорукама странци да финансијска средства обезбијеђена за финансирање странке користи у складу са утврђеним програмом утрошка средстава, да успостави потпуне, тачне и правовремене евиденције о приходима, расходима и обавезама странке, да финансијске извјештаје које подноси Централној изборној комисији Босне и Херцеговине попуњава у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и да поштује одредбе Изборног закона БиХ и подзаконског акта Централне изборне комисије БиХ, којим се уређује отварање намјенског рачуна и његово кориштење искључиво за финансирање изборне кампање.

Нереализоване препоруке:

На основу уочених недостатака у годишњем финансијском извјештају за 2021. годину, утврђено је да Народни демократски покрет није испоштовао дате препоруке.

5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

5.1 НАЛАЗИ

а) Народни демократски покрет није поступио у складу са одредбама члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака¹.

(1) Народни демократски покрет је у годишњем финансијском извјештају исказао укупне трошкове у износу од 227.062,00 КМ. У свом Програму утрошка средстава за 2021. годину, странка је планирала укупне трошкове у износу од 253.900,00 КМ.

Анализом Програма утрошка средстава за 2021. годину, Служба за ревизију је утврдила да програм утрошка средстава није сачињен на начин којим би се обезбиједила потпуна транспарентност планираног трошења средстава, односно није довољно аналитичан.

Странка је трошкове горива и енергије планирала у износу од 62.000,00 КМ без навођења колико средстава планира утрошити за гориво, а колико за електричну енергију. Исто тако, трошкове књиговодствених услуга планирала је у оквиру трошкова осталих непроизводних услуга.

Политичка странка је финансијска средства утрошила мимо утврђеног Програма утрошка средстава за 2021. годину, како слиједи:

¹ У складу са одредбом из члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака, странка финансијска средства из члана 3. став (1) овог Закона може користити искључиво за остваривање циљева утврђених својим програмом и статутом.

- Странка је прекорачила планиране трошкове закупнине пословних простора у износу од 70.063,00 КМ. У годишњем финансијском извјештају политичка странка је исказала трошкове закупнине пословних простора у износу од 95.063,00 КМ, док је у програму утрошка средстава планирала ове трошкове у износу од 25.000,00 КМ.
- У програму утрошка средстава странка није планирала трошкове судских, др. спорова и казне ЦИК, а исте је остварила у износу од 4.004,50 КМ.

Странка није планирала ни остале нематеријалне трошкове, утрошену воду и остале расходе. У годишњем финансијском извјештају странка је остале нематеријалне трошкове исказала у износу од 424,00 КМ, утрошену воду у износу од 260,00 КМ, а остале расходе у износу од 633,17 КМ.

С обзиром да политичка странка програм утрошка средстава није сачинила на начин којим би се обезбиједила потпуна транспарентност планираног трошења средстава, те да је финансијска средства странка у износу од 75.384,67 КМ утрошила мимо свог програма утрошка средстава, прекршила је одредбе члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

- (2) Увидом у рачун правног лица „НЕСТРО ПЕТРОЛ“ а.д. Бања Лука бр. 2-5123/2021 од 28.02.2021. године у износу од 3.367,61 КМ, утврђено је да на рачуну нису наведени подаци о возилу, односно регистарској ознаци возила. На рачуну је само наведен тип возила: остала возила.

Увидом у спецификацију рачуна утврђено је да је гориво точено у Броду-БС Добој 2 у периоду од 16.02.2021. године до 28.02.2021. године и у количинама од 15 литара до 448 литара. Тако је дана 17.02.2021. године издато гориво у количинама: 15,08 литара, 118,92 литара, 488,98 литара и 187,57 литара.

С обзиром да на рачуну нису наведени подаци о возилу, односно регистарској ознаци возила којем је издато гориво, те да странка није доставила податке о возилу нити је рачун овјерен од стране корисника, није могуће утврдити у коју сврху је утрошено гориво, тј. у коју сврху су утрошена финансијска средства странке.

b) Политичка странка је прекршила одредбе члана 5. став (4) и члана 8. став (4) Закона о финансирању политичких странака.

Политичка странка није у годишњем финансијском извјештају пријавила неновчану донацију по основу отписа обавеза према добављачу, чиме је прекршила одредбе члана 5. став (4) Закона о финансирању политичких странака.

Увидом у пословне књиге, утврђено је да је политичка странка остварила приходе од отписа обавеза из купопродајних односа према добављачу Н.И.Г.Д. „ДНЕВНЕ НЕЗАВИСНЕ НОВИНЕ“ д.о.о. Бања Лука у износу од 1.755,00 КМ. Увидом у књижну обавијест: 72-11/2021 од 02.04.2021. године утврђено је да је отписана обавеза по фактури број: 70-3731/2020 од 06.11.2020. године, коју је странка уредно евидентирала у својим пословним књигама у 2020. години. Такође, на основу документације коју је доставио добављач Н.И.Г.Д. „ДНЕВНЕ НЕЗАВИСНЕ НОВИНЕ“ д.о.о. Бања Лука утврђено је да је и у пословним књигама добављача евидентирано потраживање од Народног демократског покрета на дан 31.12.2020. године по основу наведене фактуре, те да је обавеза у износу од 1.755,00 КМ искњижена 02.04.2021. године уз напомену да се отпис врши због грешке у називу купца. Добављач Н.И.Г.Д. „ДНЕВНЕ НЕЗАВИСНЕ НОВИНЕ“ д.о.о. Бања Лука није доставио образложење нити доказе како би поткријепио навод да је странку ослободио плаћања због грешке у фактури, односно да је извршио фактурисање робе другом комитенту.

Имајући у виду да политичка странка није имала обавезу да плати фактуру, а да у току обављања прегледа није доказала да је приход по основу отписа обавезе настао као резултат књиговодствене грешке, остварила је неновчану донацију правног лица Н.И.Г.Д. „ДНЕВНЕ НЕЗАВИСНЕ НОВИНЕ“ д.о.о. Бања Лука у износу од 1.755,00 КМ, коју је у складу са Законом о финансирању политичких странака и Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака имала обавезу да пријави у годишњем финансијском извјештају за 2021. годину.

С обзиром да је правно лице Н.И.Г.Д. „ДНЕВНЕ НЕЗАВИСНЕ НОВИНЕ“ д.о.о. Бања Лука у току 2021. године имало закључен Уговор са Министарством просвјете и културе Републике Српске о јавној набавци укупне вриједности 10.266,75 КМ, политичка странка је прекршила и одредбе члана 8. став (4) Закона о финансирању политичких странака.

е) Политичка странка прекршила је одредбе члана 11. став (1) и члана 12. став (1) и став (4) Закона о финансирању политичких странака.

Народни демократски покрет није успоставио потпуне, тачне и правовремене евиденције о својим приходима, расходима и обавезама, помоћну књигу благајне није водио на правилан начин, те обрасце годишњег финансијског извјештаја није попунио у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака (у даљем тексту: Правилник), чиме је прекршио одредбе члана 11. став (1) и члана 12. став (1) и став (4) Закона о финансирању политичких странака.

- (1) Народни демократски покрет није водио правилне евиденције о приходима, те је исте у годишњем финансијском извјештају исказао супротно одредбама члана 13. и 19. Правилника.

-Контролом исказаних података о приходима из буџета утврђено је да политичка странка није правилно евидентирала и исказала податке о приходима из буџета, односно поврат таксе за овјеру учешћа на Локалним изборима 2020. године у износу од 2.700,00 КМ погрешно је исказала као приходе из буџета Републике Српске.

-Странка је поврат таксе за овјеру учешћа на Локалним изборима у Мостару 2020. године у износу од 100,00 КМ исказала као приходе од чланарине, чиме је приходе од чланарине исказала у већем износу за 100,00 КМ у односу на остварене.

- (2) Странка није у пословним књигама евидентирала приходе по основу неновчаних донација, те у обрасцима 3 (извори финансирања) и 3-е (неновчане донације и рачуни које странка није имала обавезу платити) годишњег финансијског извјештаја није исказала тачне податке о неновчаним донацијама и донаторима, чиме је прекршила одредбе члана 13. и 18. Правилника.

-Прегледом књиговодствених евиденција политичке странке утврђено је да странка у пословним књигама није евидентирала приходе од неновчаних донација по основу бесплатног кориштења пословних простора који су, према подацима из годишњег финансијског извјештаја и изјава физичких лица, износили 16.081,00 КМ.

-Према подацима из пословних књига, политичка странка је остварила приходе по основу отписа обавеза из купопродајних односа према добављачу Н.И.Г.Д. „ДНЕВНЕ НЕЗАВИСНЕ НОВИНЕ“ д.о.о. Бања Лука у износу од 1.755,00 КМ. Увидом у књижну обавијест број: 72-11/2021 од 02.04.2021. године утврђено је да је отписана обавеза по фактури број: 70-3731/2020 од 06.11.2020. године, коју је странка уредно евидентирала у својим пословним књигама у 2020. години. Странка није у обрасцима годишњег финансијског извјештаја исказала приходе по основу неновчане донације у износу од 1.755,00 КМ.

-Увидом у изјаве које је доставила политичка странка, утврђено је да подаци које је странка навела о донаторима не одговарају подацима из изјава.

Наиме, према Изјави од 21.03.2022. године, политичка странка је без накнаде користила просторије куће у Теслићу у власништву физичког лица Александра Павличевића. Странка је, међутим, у годишњем финансијском извјештају навела да је донатор Александра Павловић. Такође, странка је у обрасцу 3-е исказала неновчану донацију физичког лица Велибора Микића, док је у изјави наведено да је физичко лице Велибор Микаћ уступио властите просторије без накнаде странци.

- (3) Прегледом годишњег финансијског извјештаја, пословних књига и додатне документације утврђено је да странка није успоставила потпуне и тачне евиденције о расходима, те исте није тачно исказала у годишњем финансијском извјештају у обрасцима 4 (расходи политичке странке) и 4.1 (режијско-административни и остали трошкови), чиме је прекршила одредбе члана 21. и 22. Правилника.

-Политичка странка је у обрасцу 4.1 исказала трошкове адвокатских услуга и судске трошкове у износу од 5.604,00 КМ. Увидом у пословне књиге утврђено је да странка остварила трошкове судских, др. спорова и казне ЦИК у износу од 4.004,50 КМ, те издатке за хуманитарне и културне намјене и помоћ у износу од 1.600,00 КМ.

-Странка је трошкове књиговодствених услуга у износу од 4.800,00 КМ исказала као трошкове непроизводних услуга.

-Увидом у пословне књиге утврђено је да је политичка странка преплате са аналитичких картица добављача у укупном износу од 633,17 КМ искњижила на терет конта 5699-остали расходи.

-Народни демократски покрет трошкове закупа пословних простора не евидентира у моменту настанка, већ у моменту плаћања обавезе, што за резултат има погрешно исказане расходе и обавезе за 29 организационих дијелова странке.

У годишњем финансијском извјештају Народни демократски покрет је исказао трошкове пословних простора у укупном износу од 95.063,00 КМ. Увидом у пословне књиге утврђено је да су трошкови закупа пословних простора евидентирани у укупном износу од 78.261,98 КМ, а да странка трошкове закупа пословних просторија које је странка користила без накнаде, процијењене вриједности 16.801,00 КМ није евидентирала.

Такође, увидом у изводе са трансакцијског рачуна утврђено је да је странка плаћала обавезе по основу закупа пословних простора из 2020. године и исте прокњижила као трошкове текућег периода, на конту трошкова закупа у укупном износу од 22.618,30 КМ. С друге стране, странка није евидентрала трошкове закупа за децембар 2021. године² који су износили 4.405,90 КМ, нити је исказала обавезе према закуподавцима.

Поред наведеног, утврђено је да је странка у пословним књигама евидентирала и у годишњем финансијском извјештају трошкове закупа пословног простора у Дервенти у износу од 351,00 КМ за 2021. годину, док су исти према подацима из уговора износили 412,80 КМ.

- (4) Народни демократски покрет у својим пословним књигама не води евиденције о обавезама према добављачима по основу закупа пословних просторија.

Контролом трошкова закупа пословних просторија које користи политичка странка утврђено је да нису исказане обавезе према закуподавцима-физичким лицима по основу закупа за децембар 2021. године. Такође, странка у својим пословним књигама није

² Странка је закључно са новембром 2021. године платила закуп за кориштење пословних простора закуподавцима, те евидентирала трошкове према изводу са трансакцијског рачуна.

исказала податке о стању обавеза нити потраживања за уплаћене авансе по основу закупа канцеларије према Општини Србац. Према подацима које је доставила Општина Србац, странка на дан 31.12.2021. године има преплату у износу од 197,20 КМ.

- У главној књизи политичка странка исказује преплате на аналитичким картицама код осам (8) добављача у укупном износу од 1.167,30 КМ, од чега се дио односи на преплате по почетном стању на дан 01.01.2021. године.

Наведено указује да политичка странка нема потпуне и правилне евиденције о својим расходима и обавезама.

- (5) Прегледом су утврђени недостаци код рачуна добављача, који су књиговодствене исправе о насталим пословним догађајима³. Такође је утврђено да рачуни нису овјерени и одобрени за књижење нити плаћање, што указује да странка нема успостављене интерне контроле.

-Рачун правног лица „НЕСТРО ПЕТРОЛ“ а.д. Бања Лука бр. 2-5123/2021 од 28.02.2021. године за испостављено гориво у износу од 3.367,61 КМ није овјерен за књижење нити плаћање од стране одговорног лица политичке странке. Такође, на рачуну нису наведени подаци о возилу-регистарска ознака, а точено је гориво у количинама од 15 л до 448 л. На рачуну је само наведен тип возила: остала возила.

-Рачуни добављача „Гас Петрол“ д.о.о. Мркоњић Град за гориво, рачуни за пропагандни материјал, трошкове обезбјеђења и др., које је странка доставила у току обављања прегледа, нису овјерени потписом овлаштеног лица политичке странке за књижење и плаћање.

- (6) Увидом у копију дневника благајне бр. 139 од 11.09.2021. године, бр. 140 од 12.09.2021. године и бр. 175 од 03.11.2021. године утврђено је да дневници благајне нису потписани од стране благајника. Такође, на налозима исплате није наведено име лица којем су исплаћена средства, нити су исти потписани од стране благајника. Налог исплате бр. 137 од 12.09.2021. године није потисан од стране лица којем је новац исплаћен. Рачуни на основу којих су исплаћена средства из благајне, такође, нису овјерени од стране овлаштеног лица за исплату.

- (7) Увидом у достављене потврде о примљеним прилозима од физичких лица утврђено је да на потврдама није наведена адреса и број личног документа физичких лица, што је супротно одредбама члана 6. Правилника. На потврдама су утврђене и техничке грешке у датумима издавања потврда.

Исто тако, увидом у издату потврду о прилогу примљеном од правног лица, утврђено је да у потврди није наведен тачан назив донатора.

5.2 ПРЕПОРУКЕ

Препоручује се Народној демократском покрету да се придржава одредаба Закона о финансирању политичких странака, а посебно на основу уочених недостатака се препоручује:

- ***да финансијска средства обезбијеђена за финансирање странке користи у складу са утврђеним програмом утрошка средстава,***

³ У складу са рачуноводственим прописима, књиговодствена исправа мора бити потпуна, истинита, рачунски тачна и уредна, сачињена тако да омогућава потпун увид у вјеродостојност документа. Садржај књиговодствене исправе мора недвојбено и вјеродостојно показивати врсту и обим настале промјене (куповина, количина, цијена, укупан износ), карактер пословне промјене у књиговодствено-техничком смислу, техничка обиљежја и сл.

- *да пријављује све прилоге,*
- *да се не финансира из забрањених извора,*
- *да пословне књиге води у складу са рачуноводственим прописима, односно да успостави потпуне, тачне и правовремене евиденције о приходима, расходима и обавезама странке, те да води помоћну књигу благајне на правиан начин и*
- *да финансијске извјештаје које подноси Централној изборној комисији Босне и Херцеговине попуњава у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака.*

КОМЕНТАР:

У остављеном року, Народни демократски покрет није доставио примједбе на налазе ревизије и мишљење ревизора дато у Прелиминарном извјештају о прегледу годишњег финансијског извјештаја за 2021. годину.

Шеф Одсјека за ревизијске послове, ревизор
Сања Тошовић

Шеф Службе за ревизију
Мр.сц Хасида Гушић